

Inför avtalsrörelsen 2023

Avtalsrörelsens sex steg

1. Medlemmarnas inflytande

I god tid innan en avtalsrörelse startar ska medlemmarna i samarbete med den lokala organisationen få möjlighet att påverka vilka krav som ska lyftas fram i förhandlingarna. Genom avdelningarna samlas förslagen upp på förbundskontoret. Förslagen utgör sedan en viktig del av underlaget när de slutliga yrkandena ska fastställas.

2. Facklig samordning

Genom samarbetet inom FI, Facken inom Industrin, tas en gemensam förhandlingsplattform fram. I den läggs bl.a. fast vilket ekonomiskt förhandlingsutrymme som ska anses rimligt för de kommande avtalsåren. LO samordnar övergripande avtalsrörelsen för hela LO-kollektivet. Det arbetet samordnas sedan i sin tur med FIs plattform.

3. Beslut om yrkanden

Förbundsmötet tar beslut om de gemensamma yrkandena inom LO och inom FI. De utser också förhandlingsdelegationer som fastställer kraven för respektive avtalsområde.

4. Förslagen till motparten*

Genom Industriavtalets förhandlingsregler skall parterna som omfattas av detta växla yrkanden senast tre månader innan nuvarande avtal löper ut. Inför 2023 års avtalsrörelse kommer det att ske före december månads utgång 2022.

5. Förhandlingarna startar*

Förhandlingarna om ny avtalsperiod startar sedan omgående. Viktigt att påpeka är att varje förbund förhandlar självständigt på respektive avtalsområde.

Om parterna önskar kan man kalla in de s.k. opartiska ordförandena att vara behjälpliga i förhandlingarna. När en månad återstår av innevarande avtalsperiod har ordförandena rätt att själva gå in i förhandlingarna. Deras uppgift är att hjälpa parterna att träffa nytt avtal innan det gamla löpt ut.

6. Nytt avtal klart

När förhandlingarna är klara ska uppgörelserna godkännas av förbundsstyrelsen. Därefter kommer förbundet och avdelningarna att genomföra informationsinsatser för att presentera de nya avtalen.

*Obs! Gäller för de avtalsområden som omfattas av Industriavtalet.

För de avtal som inte omfattas av industriavtalet sker förhandlingarna enligt överenskommelse mellan parterna.

Från Medlemskrav till Avtalstext

- Som medlem kan du påverka!

Under slutet av 2022 och början av 2023 ska förbundet genomföra förhandlingar om en ny avtalsperiod för de flesta av våra avtalsområden. För GS är avtalsrörelsen en demokratisk process där medlemmarnas idéer, krav och behov ska omsättas till praktisk verklighet.

I en avtalsrörelse läggs fokus ofta på hur stora löneökningar vi kan få. Pengarna är viktiga – men även principiella förändringar och förbättringar är en viktig del av avtalsrörelsen. Ett kollektivavtal är ju ett ständigt pågående bygge, skapat av generationer fackliga företrädare och medlemmar tillsammans. Ett bygge som varje ny avtalsrörelse för vidare steg för steg.

Även motparten ställer krav...

En "Avtalsrörelse" innebär naturligtvis att även våra motparter ställer krav och yrkanden. Vilket resultat som till syvende och sist kommer ur förhandlingarna går inte att veta i förväg. Det vi däremot säkert vet är att våra valda företrädare kommer att göra allt som står i deras makt för att nå framgång för medlemmarnas och förbundets gemensamma krav. Utmaningen består i att facket och arbetsgivarnas olika värderingar och synsätt ska mötas och jämkas ihop i en avtalsförhandling, en svår process där man måste både ge och ta för att komma framåt. Som en del av förberedelserna inför avtalsrörelsen har förbundet tagit fram detta informationsmaterial. Det kan användas i en rad olika sammanhang där medlemmarna diskuterar vilka krav de vill att förbundet ställer i den kommande avtalsrörelsen.

Gemensam styrka i avtalsrörelsen

Vårt bästa förhandlingsargument är att vi är många som står enade bakom kraven. Som enskild medlem tycker du kanske att du inte kan göra mycket för att påverka i slutändan. Ingenting kan vara mer fel: du kan bidra med din styrka, idéer och erfarenhet genom att ta aktiv del i diskussionen som är den avgörande grunden för hela förhandlingsprocessen att vila på. Känn dig viktig och värdefull i sammanhanget, och känn dig varmt välkommen!

I 2023 års avtalsrörelse genomförs förhandlingar inom följande avtalsområden och med rubricerade arbetsgivarförbund:

- Träindustriavtalet – Trä- & Möbelföretagen (TMF)
- Sågverksavtalet – Industrierbetsgivarna
- Skogsavtalet – Gröna Arbetsgivare
- Virkesmättingsavtalet – Gröna Arbetsgivare
- Stoppmöbelindustriavtalet – Trä- & Möbelföretagen (TMF)
- Infomediavtalet (med Visbybilagan) – Grafiska Företagen
- Förpackningsavtalet – Grafiska Företagen

- Trävaruhandelsavtalet – Svensk Handel
- Vasa-skog – Skogsstyrelsen/Arbetsgivarverket
- Visst – Skogsstyrelsen/Arbetsgivarverket
- Skogsavtal Svenska kyrka – Svenska Kyrkans Förhandlingsorganisation
- Samhallsavtalet – Fremia
- Tidningsavtalet – Medieföretagen
- Grafikeravtalet – Medieföretagen

Industriavtalet

De sju översta av de ovan beskrivna avtalsområdena omfattas av Industriavtalet, ett samarbetsavtal för löntagare och arbetsgivare inom den privata industrin i Sverige. Det nuvarande Industriavtalet gäller från den 1 juli 2011. Det ersatte då Industriavtalet från 1997 som varit en hörnsten för lönebildning i Sverige. Avtalet utgår från att arbetsgivarna och de fackliga organisationerna träffar avtal på förbunds nivå. Det reglerar också hur förhandlingsprocessen skall gå till, där det bland annat ingår regler runt när yrkande skall överlämnas samt om medling mellan parterna, vilken utförs av de Op-artiska ordförande (OpO). Industriavtalet förstärker industrins lönenormerande roll. Det innebär att parterna gemensamt tydliggör uppfattningen att det kostnadsmärke som etableras inom industrin ska vara en norm även för övriga arbetsmarknaden.

Facken inom industrin (FI)

Facken inom industrin (FI) är ett samarbete mellan de förbund som har undertecknat Industriavtalet. De fem förbunden är Sveriges Ingenjörer, IF Metall, Unionen, Livsmedelsarbetare förbundet och GS. Det viktigaste syftet är att samordna fackens agerande gentemot arbetsgivarorganisationerna inom industrin. Men samarbetet sker med respekt för varje förbunds suveränitet och innebär inga begränsningar för förbundens möjlighet att uppträda enskilt. I samordningen inför kommande avtalsrörelse ingår att Facken inom industrin tar fram ekonomiska bedömningar, samt följer och rapporterar utvecklingen för löne- och arbetskraftskostnader. Samarbetet innebär även inrättandet av gemensamma arbetsgrupper som förberedelse inför avtalsrörelsen m.m.

Om LO:s roll i avtalsrörelsen

LO:s nuvarande roll i avtalsrörelsen är att försöka samordna de olika förbundens krav, här är utmaningarna och svårigheterna många. Det är dels för att de olika förbunden har avtal som inte löper ut samtidigt, men det finns också olika syn på hur lönebildning skall hanteras mellan förbunden. Detta gör att LO:s roll som sammanhållande kraft för fackföreningsrörelsen, och ansvaret för löner och lönebildning i Sverige är fortsatt mycket viktig.

GS arbete inför Avtal 2023 – Så inhämtar vi avtalsförslag från medlemmarna:

Arbetshäftet kan användas på flera sätt

Det här häftet är avsett som ett rådslagsmaterial och kan användas på en rad olika sätt och tillfällen:

- Diskussioner på arbetsplatser vid ett eller flera tillfällen
- Lokala kurser och konferenser
- Studiecirklar
- Medlemsmöten
- På raster
- I styrelser
- I arbetsgrupper och kommittéer
- Hemma vid köksbordet

I materialet finns utrymme avsatt för att skriva ner förslag till yrkanden för olika delar av avtalen. Mest praktiskt är att använda det tillsammans med det centrala avtalet för respektive avtalsområde. Förslag och synpunkter ska lämnas till den egna avdelningen, som sammanställer alla förslag och skickar vidare till förbundet med avdelningens yttrande.

Medlemmar kan även skicka in sina avtalsförslag på: gsfacket.se/avtal
Förslag som skickas in digitalt hamnar automatiskt hos medlemmens avdelning.

Till avdelningsstyrelserna:

Ansvaret är ert att se till att arbetsmaterialet används och leder till att GS medlemmar blir delaktiga i avtalsrörelsen och ställer sig bakom de krav vi gemensamt ska kämpa för. Den exakta tidplanen för hur det arbetet ska gå till i den enskilda avdelningen får avdelningsstyrelsen givetvis själv besluta om.

Det är avdelningsstyrelsens ansvar att se till att alla förslag till Avtal 2023 samlas in och sammanställs i den databas som upprättats för ändamålet sista dag att registrera är 31 augusti 2022. Alla förslag som inkommer från GS lokala organisationer medlemmar eller enskilda måste vara avdelningen tillhanda senast den 1 juni 2022. Därefter har avdelningsstyrelsen och GS lokala ombudsmän att till senast den 31 augusti 2022 bearbeta förslagen genom att tillstyrka eller avslå förslagen, och därefter ta fram fem prioriterade förslag för varje avtalsområde. 19 september 2022 avhålls videokonferenser där avdelningarna presenterar och motiverar de prioriterade förslagen. Detaljer runt dessa videokonferenser meddelas avdelningarna i särskild ordning via ett Förbudsmeddelande.

Synpunkter och förslag inför Avtal 2023

Här följer några områden som vi bedömer kommer att bli aktuella i avtalsrörelsen. Använd det centrala avtalet som gäller på den egna arbetsplatsen som utgångspunkt och diskutera med arbetskamrater om krav och synpunkter.

Anställningsfrågor

Under denna rubrik samlas förslag som har med själva anställningen att göra. Det kan t.ex. handla om möjligheterna för arbetsgivaren att använda provanställning eller tidsbegränsad anställning.

Arbetstidens förläggning

Avtalets regler om hur arbetstiden kan förläggas är ofta föremål för diskussion bland medlemmarna. Det handlar t ex om former för skiftarbete, varierad arbetstid, raster m m. Titta efter i det egna avtalet hur förläggningen av arbetstider är reglerad och fundera över om det behövs förändringar.

Ersättningar/tillägg för arbetstidens förläggning

I avtalet regleras ersättning och tillägg beroende på hur arbetstiden är förlagd. Ersättningarna är resultat av medlemmarnas krav på rimligt ekonomiskt värde för arbete förlagd på obekväma tider t ex helger, kvällar och nätter. Hur ser det ut i det egna avtalet? Är det rätt avvägning och balans mellan olika arbetstider, eller behövs förändringar? En annan frågeställning är om vi vill använda en del av löneutrymmet för att höja dessa ersättningar.

Inhyrningsfrågor

Frågor som rör inhyrning och bemanning har varit och är en stor utmaning för de fackliga organisationerna. Arbetsgivarens möjlighet att hyra in personal har inneburit en utmaning mot den svenska kollektivavtalsmodellen. De direkta villkoren för den inhyrda personalen regleras i Bemanningsavtalet och skall inte hanteras här. Under denna rubrik hanteras GS rätt till inflytande i olika former över arbetsgivarens möjlighet till inhyrning.

Lönefrågor

Naturligtvis kretsar mycket i en avtalsrörelse kring löner och löneutrymme. Det utrymme parterna överenskommer om delas vanligen upp i en generell del och en företagspott för lokal fördelning. En "pottfördelning" innebär att det utrymmet kan fördelas så att vissa anställda får mer, medan andra får mindre eller blir helt utan. Den generella delen är man alltid garanterad. Vissa avtal innehåller också s.k. "stupstocksregler" vid oenighet. En viktig fråga kring fördelning av lokala potter är hur det fackliga inflytandet ska se ut. Vissa avtal har istället s.k. "tariffer", vilket innebär att löneökningen läggs ut utan möjlighet att påverka lokalt. Behövs det förändrade regler för att medlemmarnas aspekter ska bli tillgodosedda?

Semester och annan ledighet från arbetet

Semester är reglerad i lag, men det finns också särskilda regleringar i GS olika avtal kring både semester och andra ledigheter (permission, helgdagslön, arbetstidsförkortning m.m.). Diskutera om det finns behov av ändringar i avtalens reglering i dessa frågor.

Kompetensutveckling

I avtalen finns särskilda riktlinjer om kompetensutveckling. Riktlinjerna ger medlemmarna en möjlighet till utveckling i arbetet, men texterna i överenskommelserna är allmänt hållna. Titta igenom riktlinjerna i egna avtalet och fundera hur dessa kan stärkas.

Arbetsorganisation

Det finns också en koppling mellan kompetensutveckling i arbetet och arbetsorganisation, d v s hur arbetet ska organiseras för effektiv produktion och meningsfullt innehåll för de anställda. Det handlar bl. a om hur arbetsbefattningar ser ut liksom bemanningen. Fundera hur vi avtalsvägen kan förstärka möjligheterna till en bättre arbetsorganisation.

Arbetsmiljöfrågor

Flera av GS avtalsområden tillhör de farligaste på svensk arbetsmarknad när det gäller arbetsrelaterade skador. Arbetsmiljön är viktig både när det gäller det dagliga arbetet, men den har också betydelse för vår möjlighet att leva ett bra liv efter pensioneringen. Arbetsmiljöfrågorna är reglerade i lag, men det finns även vissa skrivningar i de olika kollektivavtalen. Vilka förändringar inom arbetsmiljöns område skulle du vilja ha in i kollektivavtalet?

Andra frågor som ni vill lyfta in i avtalsrörelsen

Här kan ni lämna förslag som berör GS olika avtalen och de allmänna villkor som de innehåller. Det finns inga begränsningar utan kan omfatta alla övriga områden som inte nämnts under tidigare rubriker.

**På följande sidor kan du fylla i de förslag
eller förändringar du vill se i avtalen.**

Du kan även skicka in dina förslag på:

www.gsacket.se/avtal

1. Anställningsfrågor

Synpunkter och förslag: _____

---

2. Arbetstidens förläggning

Synpunkter och förslag: _____

---

3. Ersättningar/tillägg för arbetstidens förläggning

Synpunkter och förslag: _____

---

4. Inhyrningsfrågor

Synpunkter och förslag: _____

---

5. Lönefrågor

Synpunkter och förslag: _____

---

6. Semester och annan ledighet från arbetet

Synpunkter och förslag: _____

---

7. Kompetensutveckling

Synpunkter och förslag: _____

---

8. Arbetsorganisation

Synpunkter och förslag: _____

---

9. Arbetsmiljöfrågor

Synpunkter och förslag: _____

---

10. Andra frågor som ni vill lyfta in i avtalsrörelsen

Synpunkter och förslag: _____

Arbetsplats:

Avtal:

Förslagsställare:

Förslagen skickas till din avdelning

GS avdelningar

GS-facket, avd 1

Skåne/Blekinge

Landskronavägen 25 A
252 32 HELSINGBORG

Besöksadress:

Landskronavägen 25 A, Helsingborg

Tel vxl: 010-470 84 01

E-mail: avdelning1@gsfacket.se

www.gsfacket.se/avdelning1

GS-facket, avd 2

Halland/Västra Småland

Myntgatan 8 D
331 37 VÄRNAMO

Besöksadress:

Myntgatan 8 D, Värnamo

Tel vxl: 010-470 84 02

E-mail: avdelning2@gsfacket.se

www.gsfacket.se/avdelning2

GS-facket, avd 3

Öst

Verkstadsgatan 13
572 35 OSKARSHAMN

Besöksadress:

Verkstadsgatan 13, Oskarshamn

Tel vxl: 010-470 84 03

E-mail: avdelning3@gsfacket.se

www.gsfacket.se/avdelning3

GS-facket, avd 4

Västra Götaland

Norrby tvärgata 3
504 37 BORÅS

Besöksadress:

Norrby tvärgata 3, Borås

Tel vxl: 010-470 84 04

E-mail: avdelning4@gsfacket.se

www.gsfacket.se/avdelning4

GS-facket, avd 5

Södra Svealand

Riagatan 51
702 26 ÖREBRO

Besöksadress:

Byggfackens hus, Riagatan 51, Örebro

Tel vxl: 010-470 84 05

E-mail: avdelning5@gsfacket.se

www.gsfacket.se/avdelning5

GS-facket, avd 6

Dalarna/Gävleborg

Box 323
821 24 BOLLNÄS

Besöksadress:

Våggatan 9, 821 42 Bollnäs

Tel vxl: 010-470 84 06

E-mail: avdelning6@gsfacket.se

www.gsfacket.se/avdelning6

GS-facket, avd 7

Mellannorrland

Krondikesvägen 93 D
831 46 ÖSTERSUND

Besöksadress:

Krondikesvägen 93 D, Östersund

Tel vxl: 010-470 84 07

E-mail: avdelning7@gsfacket.se

www.gsfacket.se/avdelning7

GS-facket, avd 8

Norr

Mossgatan 28
931 70 SKELLEFTEÅ

Besöksadress:

Mossgatan 28, Skellefteå

Tel vxl: 010-470 84 08

E-mail: avdelning8@gsfacket.se

www.gsfacket.se/avdelning8

Du kan även skicka in dina förslag digitalt:

www.gsfacket.se/avtal

Svaren skickas till din avdelning:

(Plats för avdelningens adress)

FACKET FÖR SKOGS-, TRÄ-
OCH GRAFISK BRANSCH

www.gsfacket.se